

מחשבת קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן
SHORT MACHSHAVA ON THE DAF

תענית כג

עניין: חוני המעגל ניים שבעין שנין

דרשות בנין דוד תרכ"ח

מחמת שרוב העולם טרודים בימות החול, ואין שמים על לב כלל למה נבראו ומה תכליתם, רק טרודים בעסקיהם יומם ולילה לא ישבותו, וכאשר באו כן ילכו ומאומה אין בידם, והלואי היה עכ"פ יציאתם כביאתם בלא חטא. וכמאמר הכתוב (תהלים קמו, א) שיר המעלות בשוב ה' את שיבת ציון היינו כחולמים, דהיינו כאשר נזכה לביאת הגואל במהרה אז יתודע לנו אשר כל עסקינו היה כאשר יחלום איש שעסק בדבר מה ונסע והרויח גם אכל ושתה וכאשר הקיץ מאומה אין בידו, כמו כן כל עסקי העולם, שכל זמן שאדם בעולם הזה סובר שהוא דבר תכליתי, אבל אז יתודע לו שכל עסקיו היו ללא הועיל וללא תועלת, כי מאומה לא ישא בעמלו. והיינו דאיתא בגמ' (תענית כ"ג.) שכל ימיו של חוני המעגל היה מצטער על מקרא זה, ואמר מי איכא דניים שבעין שנין בחלמא, כלומר דהיה מצטער על זה דיהיה אדם כזה אשר יהיו כל ימיו דהם שבעים שנה יהיו בשינה וחלום, ולא יתיישב כל ימיו למה זה אעמול לריק והבל.

מהרש"א ח"א

ט"ו מעלות שהיה צמקדש צעורה ע"ש: היינו בחולמים אמר מי איכא דניים ע' שנין כו'. דאין חלום בלא שינה. ופרש"י ע' שנין צשינה א' עכ"ל ואע"ג דחולמים בלשון רבים מ"מ חולמים משמע בלי הפסק וא"כ ע"כ שינה אחר הוא והענין שמדמה שני הגלות כאלו אינן רק כחלום הזה וכה"ג מדמי שנות אדם שהן ע' שנים כחולמים כמ"ש באיוב כט] כחלום יעוף וגו' ועד"ז יש לפרש דמתוך קושיא זו ומי איכא דניים ע' שנין כו' היה מפרש לקרא דהיינו כחולמים כלומר שהיינו בגלות צבל כחולמים כשנות אדם ע' שנים שאינן רק כחלום יעוף וע"ז היה מצטער שיהיה נחשב עולמו של אדם רק כחלום שאין בו ממש: ואמר הוה אזיל באורחא חזייה דההוא גברא דנטע הרובא כו'. דהיינו שהראו לו כמו שהחזיר הזה כל ע' שנין לא נחשב לחלום אצל נוטעין אותו לעשות פירות לאחר ע' שנין כן האדם נצטרך שצט שיהיה טורח צמעשיו עד ע' שנין ואכילת פירות ושכרו הוא לאחר ע' שנין צעוה"צ: וז"ש האי ע"מא בחרובא אשכחתייה כו'. עשה"ז דמיון החרוץ וגם אם השתדל לפעמים לא יזכה לאכול ממנו להיות חי אחר ע' שנין מ"מ צנו זוכה לאכול ממנו כן הוא צמעשה הנדיק צעוה"ז גם אם הוא עולם עובר לו מ"מ צנו אוכל פירותיו כמוהו כמ"ש ל' ועושה חסד לאלק דור: ואמר אתא ליה שינתא כו' ניים ע' שנין כו'. שהראו לו עוד צוה דודאי דפשטיה

פירוש הגר"א על כמה אגדות

עמו בתורה. אבל בפ' הזה משמע שכל שבעין שנין הוא ישן, ע"ז תמיה מאוד, שרואה שכלה כוחו וקרבו ימי המות ועדיין אינו חוזר מסורו.

יומא חד חזיה לההוא גברא דקא נטע חרובא. שעסק תמיד בעסקי עוה"ז, כי העוה"ז דומה לחרוב שאינו אוכל מפרותיו עד שבעין שנין, עד עוה"ב, וראה שהכין לעצמו מזונות על שבעין שנין.

ליקוטי מוהר"ן ח"א סי' ס

כי חוני המעגל היה גדול מאד. כמו שאמרו שם בסוגיא זו, דכד הוה עייל לבי סדרשא, כל קושיא דחזו להו לרבנן הוה מפרק להו, כי לא היה שום פנים של תורה נסתר ממנו. וע"כ שאל, מי איכא דניים ע' שנין. היינו שאיך אפשר ליפול לבחי' שינה מכל הע' פנים, כי אף שאפשר ליפול מפנים א' או יותר, אבל איך אפשר ליפול מכולם. חזייה לההוא גברא דנטע חרובא,

